

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУКОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Передплата
10 зр.

Гайдамаки.

Посіяли гайдамаки
В Україні жито,
Та не вони його жали.
Що мусим робити?
Нема правди! не виросла —
Кривда повиває...

Т. Шевченко.

В останній сесії соймовій посол ректор Рошман сказав: „Господарські і суспільні відносини нашого краю лихі; в самім нашім рільництві дуже великі неправильності. Спосіб управи рілі у нас і на малих і на великих посілостях далеко не відповідний... Кредит дістають селяни все лиш на лихву і навіть на 120 проц. (Голоси: І на 250 проц.!) Нічо дивного; вже в марці або цвітні не має селянин що їсти; бере кукурудзу на борг і платить за ню в осени з лихвою 80 до 150%. А схоче мужик заратувати ся в дворі, то там вправді гроший від него не беруть, але кажуть відробляти так довго, що се знов лихва і визискуване мужика.“ Отже ректор університету др. Рошман, Німець, а не руский гайдамака, говорив в соїмі про визискуване мужика жидами і дворами. А про ті двори (великі посілости) сказав знов президент краю, гр. Гоес, а не руский гайдамака дня 3-го марта в соїмі: „Не досить, що великі посілости на Буковині не дають нічого на громадські додатки, а ще й на цілі шкільні дають лише п'ятину.“ Значить, двори на Буковині мають

привілей, на котрім терплять ті визискувані ними і жидами мужики.

Що говорили минувої сесії соймової про економічні відносини на Буковині наші послы, Стоцкий і Пігуляк, сего ми не наводимо, бо то наші люди, отже їх слів противники можуть не брати в рахунок. Але вже із слів президента краю і ректора університету видко, що у нас відносини дворів до громад і селян спочивають на неморальних підставах; двори визискують мужиків.

Як їх визискують? Самі зле господарять, а користають з біди і темноти мужика, „помагають“ ему ніби на переднівку і кажуть собі відробляти в жнива так, що той відробок, взятий на гроші, то велика лихва. Коли-ж і не помагають мужикам на переднівку, то в жнива визискують его роботу лихою платнею.

Пани, що селян знають тільки з етнографії, не мають ніколи нагоди чути то від селян, що ми чуємо, сходячись з ними дуже часто і в ріжних околицях. А чуємо ми від селян, що двори ніколи перед тим так мало їм не платили, як тепер платять, і плату все ще зменшають. І тут не потрібно ніякої агітації — сама низька плата приводить селян до розпуки: жене їх в чужі краї, або каже їм ратувати ся в иньшій спосіб. Хто в тім випадку обстає за дворами, той не робить доброї прислуги краєви, хіба що бажає цілковитої протестаризації хліборобів.

Gazeta Polska, а за нею Dziennik polski і Gazeta Narodowa наше становище в тій справі супротив зборів назвали гайдамацтвом. Не сподобав ся їм також пода-

ний нами за Landw. Zeitung проект фармерських господарств, а навіть взяли нам за зле вісти про соціально-аграрний рух на Угорщині, хоч самі також такі вісти подавали. Веї разом повторили згідно, що аграрний рух на Буковині то заслуга чи провина Буковини і Праці, Стоцкого і Будзиновського, і хоч ніяких певних вістий не подали, то накинули ся на тих людей з ревностю, гідною ліпшої справи. Сама Gaz. P. окрім Мамаївців і тамоного brata mojżeszowego wuznania Singera жадного иньшого села не навела, а ми маємо вісти, що формальні страйки рільничі в п'ятох чи шістьох громадах — то просто видумка Gazet-и polsk-oi. Страйк можливиий лише на підставі організації, а тої організації ще у нас нема. Gazeta polska мимо того, що ніхто з еї редакції на справозданя посла Стоцкого по селах не їздив, мимо того, що з тих сіл ніяких певних вістий не має, здогадує ся, що він певно до страйку намовляв, і навіть ніби-страйк в Мамаївцях приписує дру Стоцкому, хоч в Мамаївцях п. Стоцкий сего року не був. На таких здогадах баламутити людей се щонайменше несовістно, а то тим більше, що в цілім тім крику польскої праси (а за нею німецкої і волоскої) видко величезну охоту нищити Русинів. Ну, від охоти до діла далеко ще мізерним буковиньским Полякам.

А яка у польскої праси при тім всім і глуцота, видко найлучше з того, що коли на поданий нами з німецкого проект фармерських господарств накинула ся, тоді рівночасно Dziennik polski (ч. 196 з 17. липня) подав зовсім подібний проект рефор-

5)

Вуйко Дорко.

(Оповідане з галицького жита).

(Дальше.)

Діждавшись небавом поїзду залізничі, дав кондукторови на пиво, щоби лиш міг їхати сам один в переділї воза. Хоч почуте самоти було ему немиле, але він чув невиразно, що якийсь промінь сонця заглянув у пустку его серця і бажав докладнійше в спокою розслідити, що оно за диво. Жаль не жаль, туга не туга, сам не знав, що такого. Але добре було ему з сим жалем чи тугою, бо переглядав еї чути радо, хоч і не без оцінки, як се у редактора „Письма для народу“ було в звичаю.

Ніл пові! — рішив небавом коротко. — Звичайна туга за сим, чого не має ся, за родинним житем, за родинними втіхами і клопотоми. Таке вже нераз приходило ему на думку, він знає сю тугу, та не вважав би себе поважаним вуйком Дорком і директором, котрому вже волосе сивіє, коли-б сій молодечій покусі піддав ся. Родинне жите — чи справді в нім стільки чару?

Пан директор переходить думкою домиріжних знайомих родин і находит в неодній незгоду, недостаток, невдоволене, розчароване, а

що більше — тугу за такою самотою, яку він має до волі. Атже були й такі, що завидували ему его самоти; казали: — „Який тобі клопіт! Ти вольний, безжурний птах; ніхто тебе не вяже і ти нікого; видаш нині п'ятку — добре, не видаш — друге добре: не дбаеш, що завтра буде, бо на себе все заробиш...“ Люди завидують ему, а він буває иноді такий невдоволений з себе! Погана, вічно невдоволена вдача людська тай тільки!

І чим довше пан директор думав над привметами самотного жита, тим гарнійшими они ему здавали ся. Заким поїзд минув дві стачії, пан директор зложив у своїм умі таку переконуючу оборону самотного жита, що сам з вдоволення аж усміхав ся, як учений, що бачить перед собою готову свою працю, котрою сподіває ся задивувати цілий світ.

Але коли на третій стачії поїзд станув, думки пана директора, що доси поза теорію не виходили, повернулись нараз в иньший бік. Крізь вікно побачив, як до сусідного переділу сідала разом зі старшою женщиною якась панна, котра ні з того ні з сего нагадала ему Маню. Нараз побачив вуйко своячку мов живу перед собою. Немов сидить собі против нього, сьміє ся збитошно, як дитина, а тут і промовить нараз поважно, як дозріла особа.

Бачить еї вуйко в уяві своїй і приглядає ся оком знавця. Легкодущна? — ні! Негарна? — але-ж гарна, а може й дуже гарна! Не інте-

ресує ся нічим? — і то ні! на все цікава. До того шира, весела, розважна... А яка дома?

Ей, Дорку — остерігає себе пан директор — не вір лиш ти жіноцтву! Читав ти, в голову тобі цвяшком вбила ся думка, що любов то огонь; підійдеш за близько — попечеш ся, відійдеш за далеко — не загіреш ся, а станеш собі в мірі, і загіреш ся і не попечеш ся. Нехай собі панночки ростуть здорові і видають ся, за кого хочуть, а ти їх не займай і не дай ся зайняти. Таки найлучша позиція вуйка; всі тебе люблять і ти всіх любиш і однака тобі і Маня і Оля і Галя — і як там они ще називають ся.

Але як то, як то Маня сказала? „Ти мені подобав ся!“ Гм... ну, що-ж? чому-ж би не мав подобати ся? Вуйко всім подобає ся...

Локомотива свище довго-довго, так що всі думки директора проганяє в ліс, котрим саме поїзд переїздить. Уже смеркає, на дворі така краса весняна, що ні надивити ся на неї, ні налюбувати ся. Дорко визирає через вікно в ліс, бачить будника, як стоїть біля своєї хати з червонобілою лопатою і завидує ему, що може собі жити в такім прекраснім лісі. Але поїзд минає небавом ліс і стає на новій стачії. По возах починає тяжко ступати якийсь чоловік, що запале лямпи.

Дорко сідає собі вигідно в кутику, чує мов би дрімоту, здогадує ся, що тому все ще винна неправильно проведена ніч і позваляє вже

ми рілляничої Стефана Кошарського, котрий свій проект вніс навіть до галицького відділу краєвого!

Той п. Кошарський каже у своїм проекті: Лихий стан краю під взглядом рільного господарства треба приписати перелюдненню *chłopstwa* і негосподарности панаів. Неправильне розміщене селянського населення і надмірне роздроблене господарств витворює селянський пролетарят і склонює селян покидати батьківську землю. На ту біду п. Кошарський радить розумнійше розмістити населення і вчити его поступового господарства, а до того закласти фармерські господарства. Зовсім на те виходить, що було в статі в 134-ім числі „Буковини“ п. з. Аграрний соціалізм в Угорщині.

Але після польської льогіки се не е то само — і тому *hejże na Sopolice!*

„Посіяли гайдамаки в Україні жито... І тепер его сіють... Нема правди! не виростає, кривда повиває...“

Гайдамака.

Про пам'ятник Котляревському

читаємо в 13. числі *Zori* в знаних листах М. Гримача таку вістку:

Нашу неенергічність (чи — по простому кажучи — ледарство) та недотепність, робити громадську роботу видно завжди й з усього. І в першій лінії се ледарство і се недотепність зробили нас тим, чим ми е: згордуваними понижачами безправними. Всі заходи централізму не могли б мати над нами такої сили, як би ми самі були ліпші. Доводів сьому можна було б знайти дуже багато. Таким доводом е й справа з монументом Котляревському.

Почала ся справа з того, що уряд таки дозволив збирати гроші на монумент Котляревському, але тільки в самій Полтавщині. Трохи згодом уряд (тодішній міністер Дурново) прислав до чернігівської міської „думи“ запитане: чи не схотіла б вона, „дума“, просити, щоб до-

зволено було збирати гроші на монумент Котляревському і в Чернігівщині? Від російського міністра така пропозиція була занадто дивна. Але у всякому разі вона показувала, що навіть „подлежащее начальство“ не вбачає нічого страшного в сій справі і дає змогу нам децю в її зробити.

Що-ж ми зробили?

Чернігівська міська „дума“ так ліниво взяла ся до сього діла, так воно недбало робило ся й так задляло ся, що петиція від Чернігова про дозвіл збирати гроші пішла до Петербурга дуже не скоро і то тоді, як міністром замість Дурнова став уже Горемікин. Сей же на петицію чернігівську відмовив, що „не видить оснований кь удовлетворенію просьбы“, чи ще якось там; одно слово: мотивувавши заборону тим, що мов би то полтавська „дума“ про се не просить. Після сього чернігівській „думі“ треба було б попрохати полтавську написати про справу до міністра, а самій, посилаючи ся на зроблену раніше міністерську пропозицію та на нову полтавську петицію, знову просити, щоб таки дозволено збирати гроші і в Чернігові. Але-ж чернігівська „дума“ сього не зробила, і справа так і лянула.

Таким робом через наше недбальство пропала змога зробити справу ширшою і зібрати більше грошей.

Сама полтавська міська „управа“ дуже довго нічого не робила в сій справі, а тоді таки взяла та й надумала ся: зробити не монумент Котляревському, а „какоєнібудь учреждение въ память его“ — в найліпшому разі якийсь дім для спиріт, а може навіть іще менше підхоже до діла. І вже тоді, як почали ся проти сього протести від тих, що давали гроші, дак аж тоді „управа“ повідомила, що нічого иншого робити не буде, тільки монумент.

Добре, що таки монумент. Бо хто-ж не знає, яку вагу мають монументи задля психики народних мас. Але-ж на які гроші його робити?

У мене в руках „Свідѣнія о поступленіи пожертвованій на памятникъ И. П. Котляревского в Полтавѣ — по 1. октября 1896. г.“. Усього грошей було тоді 6.418 руб. 12 коп. Приватно-ж я знаю, що тепер е тисячів із сім... Що-ж можна зробити за сім тисячів?

Недавнечко дозволено збирати гроші на монумент Міцкевичови. І по часописях пишуть, що вже зібрано... вгадайте скільки? Сто де-

сят тисячів!*) Одна тільки редакція часописи „Kurjer Warszawski“ зібрала за місяць 87.766 руб.! (Кієвлянинъ, Нр. 157). Коли не бреше пам'ять, то на монумент найбільшому своєму постови — Пушкінови Москалі могли зібрати тільки 80 тисячів. Москалів у всякому разі в четверо більше, ніж Поляків; потім щеж на монумент Пушкінови давали не самі Москалі, а й наші „Мадоросси“ та й „Білорусси.“ Таким робом маса можливих жертвувателів на монумент Пушкінови була більша за масу можливих жертвувателів на монумент Міцкевичови вже не в четверо, а хіба в шестеро. І всеж ся невеличка купка виявила більшої енергії й пошани до свого генія! Се показує виразно, що Поляки дуже культурний народ, народ європейський, достойний щирої поваги за свою культурність.

Що-ж до нас самих, то й нас у всякому разі в двоє більше, ніж Поляків. А ми збрали тільки сім тисячів! Звісно, Котляревський не такий геній, як Міцкевич; але все-ж нам він і не малий чоловік: він бо почав нашу нову літературу! Як би його не було, то хто його зна, як би воно було з нею. Ми не можемо його рівняти до Шевченка, але-ж із Шевченком у нас і нікого не можна рівняти: Шевченко сам собі. А з усіх наших літературних діячів, опріч Шевченка, Котляревський повинен стояти в першому ряді, бо се він перший збудив після тяжкого сну нашого нашу націю та й увів її до гурту живих та культурних націй. І через те йому попереду перед усіма (не минаючи тут і Шевченка) треба становити монумента.

І все-ж тільки сім тисячів!

Недавнечко переписувано людність у Росії. Ще не опубліковано, скільки якого народу живе в державі. Але-ж уже е, скільки людей живе в кожній губернії. Коли полічити губернії з українською людністю, то й вийде, що нашого братчика буде мільонів з 25. Не трохи! Але поки що візьмемо меншу цифру, безперечно певну: 20 мільонів. Коли-б з кожного десятка людей дав на Котляревського тільки один і дав тільки одну копійку, то зібрано було-б 20 тисячів рублів. Се не польські 109 тисячів, але все-ж за їх можна поставити путаючого, як на нас монумента. Далі: Коли-б давав тільки один з сотні людей, то, щоб було 20.000 рублів, — треба кожному такому давати тільки по десять ко-

*) По нинішній день збрали вже більше, як 200 тисячів рублів. — *Ред.*

мріям безладно снуватись по голові, не дбаючи, чи е в них льогіка, чи ні. Поїзд їде дальше, колеса торохкотять в такт та вколисують втомленого Дорка...

Коли приїхав до дому, де містив ся інститут під его зарядом, мов не пізнавав власної хати. Все там стояло на своїм місці, як перше, порядок був взірцевий, але тепер при світлі лампи те все здавалось ему якимсь таким непривітним, що просто не міг дивити ся. А вже найбільше дратували его власні видавництва, що спокійно в ладі лежали собі в куті хати, на шафі і в шафі, звідки визирали крізь вікна та немов просили ся у світ поміж люди... Ліжко було вже постелене, а слуга питав ся, чи чого не треба.

— Не треба нічого — відповів пан директор непривітно. — Канарки їсти дістали?

— Дістали.

— А цвѣти поплідливані?

— Поплідливані.

— Ну, то можеш іти спати.

Слуга вийшов, а пан директор обмив ся, натер ся холодною водою і сейчас поклав ся в ліжко. Довго лежав і не міг заснути. Будильник, що ніколи не дразнив его, тепер — здавало ся — тикав так сильно, мов молотом бив об голову. Дорко слухав его довгий час, але вкінці став нетерпеливий, завинув его в ручник і сховав у столик. Але небавом тишина гірше ще разила его, ніж рівномірне тикане будильника. Виняв его наново зі столика, поставив і за якої чверть години заснув.

Рано о шестій годині пан директор по свому звичаю збудив ся. Не вставав зараз, тільки укладав собі програму роботи на цілий день.

Треба вислати число газети передплатникам, передати зібрані на весілю гроші комітетови будови руского театру, зробити коректу двох аркушів свого видавництва, піти до каси ошадности виняти п'ятдесятку на заплату друку, обчислити стан каси інститута, а відтак вечером піти на два засідання виділів товариств, одно о п'ятій годині, друге о сьомій.

Треба-ж знати, що хоч Дорко титулу публичного урядника не мав, але на титулах почесних ему не збувало. Був наставником інститута для студентів редактором „Письма для народу“ і власних видавництв, виділовим чотирох товариств, членом десятиох товариств, між иншим і читальні в своїм ріднім селі, до того був також коректором книжок, видаваних власним коштом...

Титули сі не приносили Доркови в більшій часті ніякого зиску, але за те вимагали багато роботи, нераз стільки, що не міг собі дати ради. А що мав ту похвальну привичку, робити все на час, то бувало сидів пізно поза північ при лампі і томив свою сивіючу голову і короткозорі очі.

До кавярні і шиночку не заходив ніколи, лише у вільний час вечером приходив до касина, де до дев'ятої години грав віста або тарока, а о дев'ятій вертав до дому на вечеру. Давнійше можна було бачити его на вечерницях, як заохочував молодіж бавити ся, але остатніми літами перестав бувати на забавах. Лише коли приїхав народний театр до столиці, Дорко брав абонамент і правильно приходив на вистави театральні, з котрих більшу часть бачив уже по десять разів.

Полежавши з пів години, пан директор встав з ліжка, обмив ся, одягнув ся і пішов у

комнати, де снідали его вихованці. Оглянув кожного не черзі і при однім станув:

— А ти де собі розбив так ніс?

— Вчора трутив мене один в школі і я розбив собі о лавку.

— Дячого-ж він тебе трутив?

— Я нічо... сидів собі...

— І він без причини тебе трутив? Ей, Влодзю, що з тебе буде? На конференції поданий з трох предметів, в школі збиткуеш, підеш, небоже, гуси пасти.

— Та я, прошу пана директора... Я вже тепер вчу ся — оправдував ся ученик.

— А ти як думав, що то не твій обов'язок вчити ся, що ти ласку робиш татови і мені, коли вчиш ся? Ну-ну, вчи ся, якось то буде — і директор погладив хлопця по голові. — Дуже розбив ти собі ніс?

— Ні, тільки шкірку здер.

Пан директор оглянув добре напухлий ніс Влодзя і втихомирений відійшов. Недармо всі кажуть вуйкови, що він був би дуже добрий тато, коли-б оженив ся. Він був уже в тих літах, в котрих не лише не разить чоловіка величне слово вуйко з рожевих уст дорослої своячки, але й діти не здають ся вже „сотворіннями“, що вмють тільки дошкулувати. Пана директора дівтора любила... Хоч на вид був суворий і звичайно говорив приказуючим голосом, але діти, ті найлучші психологі, дуже скоро відгадали слабу сторону пана директора, а іменне те, що він їх таки любить. Пан директор розважав нераз сам сю свою „слабу“ сторону і нагадував собі не без вдоволення загально знаму пословицю, що кого діти люблять, той добрий чоловік.

пійок. Врешті, коли кожен давати-ме по рублю, то може давати тільки один з тисячі людей, і все-ж ми мали-б 20 тисячів.

А ми зібрали тільки сім!!

Чого-ж се так?

З реєстру жертвувателів видно, що деякі інституції давали сотні, а полтавське губернське земство й 1.000 рублів. Потім з окремих осіб одна дала 300, дехто по 100, по 50, по 25 руб... І всеж не набрало ся стільки, щоб припадав 1 руб. на тисячу людей. Тільки один карбованець на тисячу — і нема його!

Кажуть, що полтавська мійська „управа“, не сподіваючи ся нових жертв, так таки й думає робити монумента за сім тисячів.

Але-ж се мізерія!

Невже-ж ми попустимо, щоб так воно й стало ся?

Батько нашої нової літератури, батько літератури у всякому разі двадцятьмільйонного народу, — і йому поставлять не монумент, а якусь мізерію!

О, які-ж ми скнари! Які ми ганебно скупі й неенергічні!

Коли ви вбогі, не можете самі багато дати: чом ви не агітуєте, не просите, не доводите, що так не можна, що се ганьба нам самим!

Коли ви багаті: де-ж ви заховали вше багатство і на що ви його заховали? Невже ви забули, що ваші тисячі, чи сотні тисячів, чи навіть мільйони — всі вони повстали кривавою працею нашого народу, того самого народу, во ім'я котрого почав Котляревський своє велике діло? Ви видаєте десятки, сотні, тисячі рублів задля своєї власної втіхи, задля того, щоб хату свою закрасити, сукню пишну справити, вина дорогого випити; і у вас нема сих десятків, сотнів, тисячів на те, щоб дати їх на всенародне діло, на монумент піонерів нашого нового національного руху? І вам не сором перед вашими польськими братами? І вам не сором перед вашим власним народом?

Коли вам не сором, то не сьмійте ніколи звати себе Українцями!

А коли вам сором, то швидче зробіть з сих мізерних семи тисячів хоч 20! Ви повинні се зробити, бо так мало досі виявляли прихильності до української справи і так треба саме тепер виявити сю прихильність.

М. Гримач.

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 24. липня 1897.

Іменоване. Окінчений правник Бронислав Екгарт іменованій концентровим практикантом при бук. правительстві.

Вісти особисті. Пос. Ісидор Винницький не виходить ізза недуги очної від довшого часу з дому. Седало повід Patri-U, а відтак і Bukowiner Post до новинки, що п. Винницький виїхав до Відня, що, розуміє ся, неправда. П. презес має ся значно ліпше і мабуть вже за кілька днів перейме урядоване. — Пос. Єр. Пігуляк виїхав в гори коло Жабйого, а пос. др. Стоцкий до Рожнова.

Справозданя буковинських гімназій. В черновецькій висшій гімназії вписало ся було з початком шкільного року 1896/97 799 учеників, а при кінці року остало 731, а то 707 публичних учеників, а 24 приватистів. Між ними були родом з Буковини 527, з Галичини 110, з інших країв Австрії 30, з Румунії 34, з Німеччини, Туреччини і Росії 6. Після віросповіданя були 128 рим. кат., 43 гр. кат., 10 вірм. кат., 116 прав. Волохів, 44 прав. Русинів, 1 вірм. прав., 29 протестантів, а 339 жидів. Радуй ся Буковино, будеш мати досить автономної інтелігенції німецької! Тих 336 жидів не дадуть німецьким забіганкам на Буковині загинути, і в свій час також будуть готові до обструкції за пангерманську ідею. Після народности були 431 Німців (а то 65 рим. кат., 29 прот., 336 жидів і 1 Мадяр); 115 Волохів, 73 Поляків, 5 Чехів і 82 Русинів (між ними 43 гр. кат., а 39 гр. пр.) Видко з сего, що 5 православних, котрі навіть побирали науку релігії по руски, не признали ся до Русинів, а воліли збогатити чужі народности непотрібними наростками. Тих 82 Русинів були поділені після клас так: в I. кл. було 3, в II. кл. 14, в III. кл. 13, в IV. 8, в V. кл. 23, в VI. кл. 12, в VII. кл. 5, в VIII. кл. 4 Русинів. Має число Русинів в I. класі поясняє ся ти, що Русинів вписувано до руско-німецької паралельки. При класифікації одержали в цілій гімназії першу класу з відзначенем 43, першу класу 429, поправку 90, другу класу 112, третю класу 33. Рускої мови яко надоб-

язкового предмету вчили ся 88 учеників, волоскої 157, польської 83. —

Раду державну скличуть — як доносять польські часописи — в половині жовтня. Президент міністрів гр. Бадені верне з кінцем сего місяця з Бюека до Відня.

На що ідуть рускі гроші. Нам доносять з гірських околиць, що в черемошівськім протоєрействі, в котрім нема ні одного волоского села, купують панотці волоскі проповіді Тарнавского і волоскі календарі для ужитку управителя рускої парохії! Та коби ще такий панотець платив за ті волоскі книжки з своєї кишені, коли они ему більше до вподоби, як свої власні рускі; але він хитрий: бере гроші з церковної скарбонки і так підпірає грішми своїх руских парохіян волоскі видавництва. Се очевидна кривда для Русинів, бо бідні рускі селяни не складають гірко запрацьований гріш на те, аби ромунізацію піддержувати, але на те, аби церков з того мала пожиток. Дописуватель питає нас, чому о. протоєрей Іван Бежан на таку кривду православних Русинів дивить ся рівнодушно і не зарадить лиху. Чому? Мабуть тому, що ладу нема... тому, що инакше о. Вежан не був би став протоєреєм; тому, що инакше о. Вежан не був тепер послом до союму і не був поміг убити руску православну школу; тому, що після него ліпше давати учити свої діти по волоски, як по руски; тому, що красше називати ся зволоска Вежан, як по руски Бежан; тому, що ставши „консервативомъ“ можна легко дістати ліпшу парафію... і т. д. Хиба не доста причин до такого поступованя о. протоєрея? А руский нарід терпить тай терпить, аж поки й ему не стане за багато таких духовних наставників! А що буде потім? Нам страшно того, а панотцям оно байдуже, бо їм доля руского народу, з котрого хліб їдять, не лежить на серцю. *Quousque tandem?*

Проти кавярняного життя. Звістно, що в Чернівцях жите уладжене майже цілком на лад німецький, отже не бракує тут кавярень різного калібру, а найбільше є в нас нічних кавярень, де молоді люди віддають ся піяництві і грі в карти. Буває нераз так, що сонце вже зійшло, а при замкнених дверях грають молоді люди, жонаті, батьки родин, завзято в карти, коли дома жінка і діти голодують. Против такого марнотравства виступив у міській раді один радний і зажадав відповідних заряджень против того кавярняного життя. Виправді доси ще не зро-

Коли „діти“ пішли до школи, пан директор оглянув ще клітку з канарками, зірвав три зівялі листки зі своїх цвітків, що у него стояли і на вікні і в окремих коши, декотрі панери спрятав у столпк, декотрі сховав у кишеню, отворив вікна і виїшов на місто.

На роботі, яку собі назначив на рано, і полагодженю орудок минув ему час до першої години. Втомлений і скулений вертав до дому, не звертаючи ніякої уваги на перехожих.

Дома при обіді одна думка заняла его сильно. Нині заплатив в друкарні п'ятдесят гульденів. Не великі се виправді гроші і не жаль їх видати на яексь видавництво, але годить ся подумати, чи не красше би складати їх для себе. А то хто знає, що буде. Вже мав зложених близько три тисячі гульденів на чорну годину, а тепер осталося тільки два і щось, решту видав без матерьяльного хісна для себе. Громада... яка там ся громада! Поки працюєш для неї, поти й рада тобі, а занедужаєш — не поможе, мара тебе бери, инший прийде... Погана громада! Не треба так легкодушно видавати гроші, лучше складати їх для себе. Правда, на старість може би брати притулили его біля себе — они-ж ему не мало винні! — та допустити до того Дорко і в голову собі не покладає, не хоче бути тягарем для нікого.

Тут нараз лице пана директора розяснює ся, якась важна думка приходить ему до голови, бо з вилками і ножем в руках сидить неподвижно і дивить ся на противлежну стіну, немов там глядає відповіді на своє питане. Але стіна мовчить, звістно, на те она й стіна...

В кілька днів потім в касині стрітив ся Дорко з Іваньським, котрий грав в білярд.

— В білярд граєте — промовив директор

своїм звичайним віби суворим голосом — а про іспит не думаєте...

— О ні, пане директор! — відповів Іваньський, торкаючи кієм кулю, — вже задачі мої прийняли, в липню устний іспит здаю.

— Ну, то добре — і Дорко відходить у сусідню комнату.

Добре, що Іваньський іспит здає? — питає ся себе пан директор. — Для Іваньского добре. Може би ему сказати, що Маня про него казала? Ні, на що? Але врадував би ся! То й що з того? Звідки Дорко приходить до того, щоби був сватом?! Вже й так кілька дівчат висватав, кілька молодців оженив, був дружною — досить ему того!

— Добри-вечір! — витає ся секретар товариства з паном директором.

— Добри-вечір.

— Пане директор, я маю до вас просьбу. Може би ви замість мене зробили справоздане на загальні збори. Ви довголітний виділовий, знаєте всі справи,

— Не зроблю, не маю часу.

— Зробіть, зробіть!

— А ви за той час будете в кавярні сидіти? Такий молодий академик, а вже лінивий!

— Я пишу розправу на університет, часу не маю.

— А ви думаєте, що в мене часу за багато?... Коли маєте розправу віддати?

— До двох тижнів.

— Пришліть мені завтра протоколи до дому, я напишу справоздане.

І так нераз бувало; Дорко насварить перше, назве лівнохом, самолюбом, а потім бере за других громадську роботу, щоби не мати спокійної ночі.

Просидівши звиш чотири години на нарадах виділів товариств, на котрих дав волю своєму обуреню на несолідність членів товариств і лінивство руских авторів, що й за гроші не хотять нічого робити, пан директор перекинув ще в касині кілька часописів, полагодив з деяким менчі орудки і наложивши капелюх пішов до дому. Вечера вже вистигла, він напив ся лиш чаю, закурив папіроса і думав, до якої би роботи брати ся. Виняв свіже число газети політичної і там у новинках найшов вістку про вінчане свого брата.

Щасливий брат! Тепер собі розмавляє з молоденькою жінкою, він веселий, она весела... а тичасом старший брат сидить отсе одинокий у своїй хаті разом зі своїми невеселими думками. Хата приємна, уряджена майже вибагливо — всі то кажуть — та чому она здає ся нераз темною печерою, медвежим леговищем? чому у ній нераз так скучно, так тихо, так непривітно? Колісь, у дні бідованя так уладжене мешкане, яке тепер має, було для него ідеалом, а тепер не вдоволяють его ані ті біленькі, довгі та широкі занавіски при вікнах, ані портнери, фотелі і дивани — нічо. Все ему здає ся чимсь звичайним, наче-б до того привик не від яких п'яток-шістьох літ, а з роду.

Осиш Маковей.

(Конець. буле).

блено в тім вигляді нічого, але коли-б черновецький магістрат зробив хоч дещо в сій справі, заслужив би собі на вдяку від неюдної нещасливої жінки і матери дитий. Чим скорше прийде поміч, тим ліпше.

Телеграми „Буковини“.

З дня 24-го липня 1897 року.

Відень. Після донесень Pol. Correspondenz не буде подорож гр. Голуховського до Парижа мати ніякого політичного значіння; він їде лише на відвідини своєї жінки і її родини, а притім може побачить ся з французьким міністром заграничних справ Ганото.

Відень. Заповіджене на неділю віче в Хебі заборонило староство. Німецькі агітатори хотять устроїти віче на Шлезку.

Відень. До Deutsches Volksblatt доносять, що ке. Стояловський вже прибув до Риму і представив ся де слід.

Любляни. Веї словінські і хорватські послы мають дня 30-го с. м. зійти ся на спільну раду.

Букарешт. Визначні парламентаристи все ще старають ся довести до порозуміння між більшостию а опозицею.

Букарешт. З нагоди виздоровлення наслідника трону видав король маніфест, в котрім дякує народови за співчуте, оказане підчас слабости королевича.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

ВІД ДНЯ 1-ГО МАЯ 1897 ПІСЛЯ ЧАСУ СЕРЕДНО-ЄВРОПЕЙСЬКОГО.

ВІДХОДЯТЬ З Чернівців						ПРИХОДЯТЬ ДО Чернівців						
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня	819	854	1232	404	1025	з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців	1128	320	757	811	610	
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурдуженів	1148	351	832	—	635	з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальви, Глібокої	—	809	1212	350	1000	
до Садагури, Боїна, Новоселці	645	430	—	—	—	з Новоселиць, Боїна, Садагури	—	1113	950	—	—	
З Глібоки						ДО Глібоки						
до Карапчава, Сторожинця, Бергомету, Межибродів	814	535	—	—	—	з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчава	635	1037	800	—	—	
Перший поїзд їде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-до марта до 3-го вересня що вівторка і п'ятниці.						Перший поїзд їде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межиброди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не їде в понеділок.						
З Гадікфальви						ДО Гадікфальви						
до Радівців	610	1003	228	612	805	з Радівців	542	855	115	550	747	
З Гатни						ДО Гатни						
до Качики, Гурагумори, Вами і Кімполонгу	1010	201	—	—	—	з Кімполонгу, Вами, Гурагумори, Качики	1258	625	—	—	—	
З Іцкан						ДО Іцкан						
до Сучави	327	630	1009	216	718	зі Сучави	442	842	130	630	837	
З Вами						ДО Вами						
до Рус-Молдавиць	346	647	913	1132	250	з Рус-Молдавиць	842	1259	204	322	545	905
Поїзди їдуть від часу до часу. Розвідати можна на станицях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.						Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись можна на станицях Вами, Драгоші і обох Молдавицях.						
З Карапчава						ДО Карапчава						
до Чудина н. С.	854	1007	615	—	—	з Чудина н. С.	555	555	—	—	—	
Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кожної днини.						Перший поїзд їде що понеділка, другий з винятком понеділка.						

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно європейський їде о 46 минут пізніше від черновецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мин. рано і зазначає ся підчеркненем минут.

Памятайте на Народний Дім в Чернівцях!

Не залишіть прочитати!

М. ФЛЯЙШЕР

робітня одягів для мужчин

Чернівці, ул. панська ч. 16.

Виготовляє убрания мужескі після найновішого крою за ціну як найдешевшу.

Замовленя з провінції виконує як найдокладнійше.

Сплата може після умови відбувати ся ратами.

Цілий одяг для мужчин від 15 зр. в гору.

Заснована р. 1885-ім.

Літні плащі (берітерери) від 14 зр. в гору.

Відзначене на краєвій виставі в р. 1894 почетним дипломом ц. к. міністерства торгівлі.

Краєве товариство ткацке

„PRZADKA“

(ПРЯЖА)

в Коросні

поручає Пов. П. Т. Публиці свого виробу чисто льняні звітні з доброти, ручно ткані

ПОЛОТНА КОРЧИНЬСЬКІ

від найгрубших до найтоньших веб і біле столове о взорі кістковим і адаманковим; також доставляє матеріалів на комплетні і найдешевші

ВИПРАВИ СЛЮБНІ.

Замовленя просимо надсилати просто до Коросна (почта, телеграф і стация залізнична в місци).

Прібки і цінники на жадане оплатно і відвортною почтою.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях.

Перша на Буковині

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Народнім Домі

при улиці Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські в мовах рускій, польській і німецькій.

ДОБІР БУКВ ВЕЛИКИЙ.

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі.

загально признаний знаменитий усмирюющий лік на втиране: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у веїх антиках. Просимо жадати сей загально улюблений лік просто під назвою Ріхтера Liniment з котвицею і принімати з осторожністю лише флажки зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Антика Ріхтера під золотим львом у Празі.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

За редакцію відповідає **Осип Маковей.**

